

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
7-2-2016
ΓΘ1 & ΓΘ2

Πλάτωνος, Νόμοι

μη δὴ τις φιλοχρημονεῖτω παίδων γ' ἔνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους καταλίπη. οὔτε γὰρ ἐκείνοις οὔτε αὖ τῇ πόλει ἄμεινον. ἢ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δ' ἀναγκαίων μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη. συμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ συναρμόττουσα εἰς ἅπαντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται. παισὶν δὲ αἰδῶ χρῆ πολλήν, οὐ χρυσὸν καταλείπειν. οἰόμεθα δὲ ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀναισχυνοῦσιν τοῦτο καταλείπειν. τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὡς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον. ὁ δὲ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μὴ ποτέ τις αὐτὸν ἴδη τῶν νέων ἢ καὶ ἐπακούση δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχυρῶν, ὡς ὅπου ἀναισχυνοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- (1) Να μεταφράσετε το κείμενο σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο.
- (2) Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
 - ❖ **συναρμόττουσα:** γ' ενικό οριστικής μέσου παρακειμένου
 - ❖ **αἰσχύνεσθαι :** ίδιος τύπος στο μέλλοντα
 - ❖ **ἐπακούση:** αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους της μετοχής του ενεστώτα
 - ❖ **εὐλαβεῖσθαι :** β' ενικό οριστικής παρατατικού
 - ❖ **καταλείπειν :** ίδιος τύπος στον αόριστο β'
 - ❖ **παίδων :** αιτιατική ενικού
 - ❖ **ἐνδεής:** αιτιατική πληθυντικού ουδετέρου γένους
 - ❖ **γέροντες:** κλητική ενικού
 - ❖ **ἀρίστη:** επίρρημα θετικού βαθμού

❖ **ἡμῖν** : ίδια πτώση ίδιου αριθμού για το γ' πρόσωπο

(3) α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις: παίδων ἔνεκα, τῶν ἀναγκαίων, ἡμῖν, τοῖς νέοις, τοῖς πρεσβυτέροις, δρῶντα.

β) Να εξαρτήσετε την ακόλουθη πρόταση από το "Ἀθηναῖος εἶπεν" μετατρέποντάς την σε απαρεμφατική: ὁ δὲ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους.

γ) ἐπιπλήττοντες: Να αναλύσετε τη μετοχή σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

Κ α λ ή Τ ύ χ η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
7-2-2016
ΓΘ3, ΓΘ4 & ΓΘ5

Πλάτωνος, Κρίτων

ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι, καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν σὲ διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχίση καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος ὃ τι ἂν τύχῃσι τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων οἷάπερ εἴωθεν γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρή ποιεῖσθαι παῖδας ἢ συνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα, σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι. χρή δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι·

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

(1) Να μεταφράσετε το κείμενο σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο.

(2) Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:

- ❖ **προδοῦναι** : β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
- ❖ **διαφθεῖραι**: ίδιος τύπος στο μέλλοντα
- ❖ **ἐκθρέψαι** : β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- ❖ **γίγνεσθαι** : γ' ενικό ευκτικής παθητικού αορίστου
- ❖ **συνδιαταλαιπωρεῖν** : β' ενικό προστακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
- ❖ **ἔλοιτο**: ίδιο πρόσωπο στην οριστική παρατατικού της ίδιας φωνής
- ❖ **σαυτὸν** : ίδια πτώση αντίθετου αριθμού
- ❖ **τοιαῦτα** : γενική ενικού θηλυκού γένους
- ❖ **ὃ τι**: δοτική ενικού αρσενικού γένους
- ❖ **ἀγαθὸς** : ίδιος τύπος στο συγκριτικό

(1) α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις: μοι (το πρώτο του κειμένου),

προδοῦναι, σωθῆναι, πρὸς δὲ τούτοις, καταλιπὼν, ἀρετῆς.

β) Να τρέψετε σε ευθύ λόγο την πρόταση: σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι.

γ) Να αναγνωρίσετε το εἶδος και το συντακτικό ρόλο των δευτερευουσῶν προτάσεων της ακόλουθης περιόδου , αφού με ακρίβεια επισημάνετε τα ὅρια αυτών:

πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰγήσῃ καταλιπὼν, καὶ τὸ σὸν μέρος ὅ τι ἂν τύχῃσι τοῦτο πράξουσιν·

Κ α λ ή Τ ύ χ η !!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
7-2-2016
για Ανδρέα Γαλανόπουλο

Α' ΚΕΙΜΕΝΟ:

Ἦγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθεῖην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλείποιμι τὸν λόγον, ῥάδιον ἐκ τούτων εἶναι γνώναι τὴν τ' ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος τῶν πεπραγμένων. οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν. Τοσούτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γεγενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν τιμὴν ταύτην κάλλιον ἐκείνου κτησάμενος. Εἰ μὲν οὖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς πράξεις τὰς Εὐαγόρου παραβάλλοιμεν, οὔτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἀρμόσειεν οὔτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λεγομένοις ἀρκέσειεν· ἦν δέ προελόμενοι τοὺς εὐδοκιμωτάτους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδέν μὲν χειρὸν ἐξετῶμεν, πολὺ δέ συντομώτερον διαλεχθησόμεθα περὶ αὐτῶν.

[Ἰσοκράτους, Εὐαγόρας, 33-34]

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1) Να μεταφράσετε το κείμενο στα Νέα Ελληνικά.

2) α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις.

β) Να αναγνωρίσετε τους υποθετικούς λόγους που βρίσκονται στη μέση και στο τέλος του κειμένου (εισαγωγή με το 'εἰ', στην 6^η γραμμὴ και με το 'ἦν', προτελευταία γραμμὴ), να τους χαρακτηρίσετε και κατόπιν να τρέψετε τον πρώτο στο προσδοκώμενο.

γ) Να αναλύσετε σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση τη μετοχή «τῶν πεπραγμένων».

3) Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:

ο Ἦγοῦμαι : απαρέμφατο ἴδιου χρόνου

ο διαλεχθησόμεθα: ἴδιο πρόσωπο στην ἴδια ἐγκλίση του παθητικού αορίστου

ο καταλείποιμι, παραβάλλοιμεν: β' ενικό προστακτικῆς αορίστου β'

ο γεγενημένων: το β' ενικό ὅλων των ἐγκλίσεων του αορίστου β' στην ἴδια φωνή

ο πεπραγμένων γ' ενικό οριστικῆς μέσου παρακειμένου

ο προελόμενοι: το β' ενικό ὅλων των ἐγκλίσεων του ἴδιου χρόνου και φωνῆς

ο ἐχομένων : το β' ενικό ὅλων των ἐγκλίσεων του αορίστου β' στην ἴδια φωνή

ο σαφέστερον, κάλλιον, χειρὸν, συντομώτερον: υπερθετικός των επιρρημάτων των τύπων αὐτῶν

ο ἅπαντι τῷ χρόνῳ: ονομαστικῆς ενικού

ο τὴν τιμὴν ταύτην, τὰς πράξεις: δοτικῆς πληθυντικού για καθέναν ἀπὸ τους τύπους

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ!!!

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΑΔΙΔΑΚΤΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

για Αντιγόνη Καραμάνη

7-2-2016

πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὧ ἄνδρες δικασταί, θαυμάζοντες ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγορῶν, καὶ λέγοντες ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς ἀδικεῖν ἠγεῖσθε, οὐδὲν ἤττον καὶ τοὺς περὶ τούτων λόγους ποιουμένους συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι. ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδωσαν εἰς τὴν βουλήν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἔλεγον τινες τῶν ῥητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. ἠγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν, ἀναστὰς εἶπον ὅτι μοι δοκοῖ κρῖνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.

Λυσίου Κατὰ τῶν σιτοπωλῶν

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ:

ὅθεν: ἐδὴ σημαίνει γιὰ ποιο λόγο

ἀπέδωσαν: ἐδὴ επέτρεψαν τὴν κρίση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να αποδώσετε τὸ κείμενο σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο.
2. α) Να αναγνωρίσετε τὴ συντακτικὴ λειτουργία τῶν ἀκόλουθων λέξεων: ἀδικεῖν, κατηγορεῖν, αὐτοῖς, τοιαῦτα ἀπολωλέναι.
β) Να αναγνωρίσετε τὰ ὅρια, τὸ εἶδος καὶ τὸ συντακτικὸ ρόλο τῶν δευτερευουσῶν που εἰσάγουν οἱ σύνδεσμοι «ὅτι» μέσα στο κείμενο, οἱ ὁποῖοι τυπώνονται ἔντονα.
γ) Να αναγνωρίσετε τὴν ὑπόθεση, τὴν ἀπόδοση καὶ τὸ εἶδος τοῦ υποθετικοῦ λόγου στὴν πρώτη περίοδο τοῦ κειμένου (εἰσαγωγή με τὸ εἰ) καὶ κατόπιν νὰ τὸν τρέψετε στὴν ἀπλή σκέψη τοῦ λέγοντος.

3. Να δώσετε τον ζητούμενο τύπο για τα ακόλουθα:
- κατηγορούν: β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα
 - εἶπεῖν: γ' πληθυντικό υποτακτικής ίδιου χρόνου και φωνής
 - βούλομαι: απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας φωνής
 - ὠργίσθησαν: α' πληθυντικό ευκτικής ίδιου χρόνου και φωνής
 - ἀδικοῦσιν: το ίδιο πρόσωπο στον παρατατικό της ίδιας φωνής
 - ὧ ἄνδρες δικασταί: δοτική του ίδιου αριθμού για τη συνεκφορά
 - τῶν σιτοπωλῶν: ίδια πτώση του αντίθετου αριθμού
 - οἱ πρυτάνεις: αιτιατική ενικού
 - τῶν ῥητόρων: κλητική ενικού
 - τὰ δίκαια: δοτική ενικού

καλή τύχη !!!

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ- Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΔΥΟ (2)

Διδαγμένο κείμενο
Άριστοτέλους *Ἠθικά Νικομάχεια*, Β6, 9-13

Εἰ δὴ πᾶσα ἐπιστήμη οὕτω τὸ ἔργον εὖ ἐπιτελεῖ, πρὸς τὸ μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα (ὅθεν εἰώθασιν ἐπιλέγειν τοῖς εὖ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὐτ' ἀφελεῖν ἔστιν οὔτε προσθεῖναι, ὡς τῆς μὲν ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως φθειρούσης τὸ εὖ, τῆς δὲ μεσότητος σωζούσης, οἱ δ' ἀγαθοὶ τεχνῖται, ὡς λέγομεν, πρὸς τοῦτο βλέποντες ἐργάζονται), ἡ δ' ἀρετὴ πάσης τέχνης ἀκριβεστέρα καὶ ἀμείνων ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἡ φύσις, τοῦ μέσου ἂν εἴη στοχαστικὴ. Λέγω δὲ τὴν ἠθικὴν αὕτη γὰρ ἐστὶ περὶ πάθη καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον.

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωθεν οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἡ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὕσα τοῦ μέσου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε το απόσπασμα:
«Οἷον καὶ φοβηθῆναι ... στοχαστική γε οὔσα τοῦ μέσου»

Μονάδες 10

B1. «τό δ' ὅτε δεῖ ... καὶ ὡς δεῖ»: Ο φιλόσοφος στο χωρίο αυτό προσδίδει δεοντολογικό χαρακτήρα με την επαναλαμβανόμενη χρήση του «δεῖ». Ποια ήταν τα κριτήρια των αρχαίων Ελλήνων που χαρακτήριζαν μια συμπεριφορά ηθικά ορθή;

Μονάδες 15

B2. Στο πρώτο απόσπασμα ο φιλόσοφος διατυπώνει τη σκέψη του υποθετικά και δυνητικά. Στο τέλος του β' αποσπάσματος ο τρόπος παρουσίασης της ίδιας σκέψης αλλάζει. Να εντοπίσετε αυτή την αλλαγή και στη συνέχεια να εξηγήσετε τη διαφορά στη διατύπωση καθώς και τα συμπεράσματα που συνάγει κανείς από αυτό για το επιστημονικό ήθος του Αριστοτέλη.

Μονάδες 8

B3. «...μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς.» . Πώς σχετίζεται το μέσον και το ἄριστον με την ἀρετή;

Μονάδες 7

B4. Ποια ήταν η αρχική σημασία του ὄρου «ευδαιμονία» και ποια σημασία αποκτά στο φιλοσοφικό σύστημα του Δημόκριτου και του Ηράκλειτου;

Μονάδες 10

B5. α) φοβηθῆναι, ἡσθηθῆναι, λυπηθῆναι, πάθη, ψέγεται: Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη για καθεμία από τις παραπάνω.

β) Για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις να γράψετε μια ομόρριζη στη νέα ελληνική με τις καταλήξεις που σας δίνονται:

ἄμαρτάνεται : -μα
ἐστὶν : -μα
ἔλλειψις : -ικός
ἔχουσιν : -ικός
ἀρετὴ : -τος

Μονάδες 10

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ- Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΔΥΟ (2)

Διδαγμένο κείμενο
Άριστοτέλους *Ἠθικὰ Νικομάχεια Β1, 5-8*

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινόμενον ἐν ταῖς πόλεσιν· οἱ γὰρ νομοθεταὶ τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοὺς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομοθέτου τοῦτ' ἐστίν, ὅσοι δὲ μὴ εὖ αὐτὸ ποιοῦσιν ἀμαρτάνουσιν, καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτεία πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης. Ἐτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται, ὁμοίως δὲ καὶ τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ καθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ γίνονται καθαρισταί. Ἀνάλογον δὲ καὶ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ εὖ οἰκοδομεῖν ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ κακῶς κακοί. Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί.

Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει· πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι, πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐθιζόμενοι φοβεῖσθαι ἢ θαρρεῖν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι οἱ δὲ δειλοί. Ὅμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀργάς· οἱ μὲν γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ' ἀκόλαστοι καὶ ὀργίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὕτως ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ οὕτως. Καὶ ἐνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται. Διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιάς ἀποδιδόναι· κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις. Οὐ μικρὸν

οὐν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθύς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «**Ἀνάλογον δὲ καὶ... αἱ ἕξεις γίνονται**».

Μονάδες 10

B1. α. «**καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομοθέτου τοῦτ' ἐστίν**»: να σχολιάσετε το χωρίο ως προς το περιεχόμενο (μονάδες 5).

β. «**ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται**»: να εξηγήσετε ποια σχέση ἔχουν τα αντιθετικά μέλη του ζεύγους με την ἔννοια της ηθικῆς ἀρετῆς (μονάδες 10).

Μονάδες 15

B2. α. Ποιο εἶναι το περιεχόμενο της ἔννοιας «**ἕξεις**» κατὰ τον Ἀριστοτέλη (μονάδες 5);

β. Πώς η «**ἕξεις**» συντελεῖ στην κατάκτηση της ηθικῆς ἀρετῆς; Να τεκμηριώσετε την ἀπάντησή σας με χωρία του κειμένου (μονάδες 10).

Μονάδες 15

B3. Ποιος εἶναι ο ὀρισμὸς της *ευδαιμονίας*, κατὰ τον Ἀριστοτέλη, και πώς μπορούν οι ἄνθρωποι να την εξασφαλίσουν;

Μονάδες 10

B4. Να βρείτε στο παραπάνω διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη, ἀπλή ἢ σύνθετη, για καθεμιά ἀπό τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικῆς:

γόνιμος, ἀπόθεμα, συνήθεια, ἀπουσία, υποδεέστερος, ἀδιάφθορος, μετόχι, παραφροσύνη, ἀντίδωρο, πλήθος.

Μονάδες 10

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!